

Dili doğru dürüst kullanamayan insanın doğru, mantıklı, kapsamlı düşündüğüne inanıyorsanız bu inancınızdan hemen vazgeçin. Ne kadar konuşuyor, ne kadar yazıyor, nasıl anlatıyorsa o kadardır o insan, daha fazla değil. Düşünmeyi de biçimlendiren dildir çünkü. Hiç kimse dil olmadan düşünemez.

Bazılarımız ana dillerini pek sevmez. Düşünmeyi de sevmez zaten. Siz bakmayın derin düşünceleri varmış da bunları bir türlü anlatamıyormuş gibi iki sözün arasına İngilizce sözcükler sıkıştırırlara. Bunlar genellikle "-mış gibi yapanlar"dır. Düşünüyormuş gibi yaparlar, anlatamıyormuş gibi yaparlar. Yoksa gerçekten düşünüyor olsalar, ana dilleriyle düşündükleri bir gerçeği, niçin yabancı sözcüklerle anlatmaya kalksınlar? Anlattıkları sözcüklerle düşünüyor olduklarını varsaymak daha da çelişkili, örtücü sonuçlara götürür bizi. Ana dilimiz Türkçe yetmiyor mu, o duruma mı getirdik Türkçeyi?

Eğer öyleyse bunda, "dilini düşünmeye bile yetmeyecek" boyutlara indirilmesinde, en büyük günah kimin, biliyor musunuz? Dilimize yeni girmiş ve göz açıp kapayıncaya kadar yaygınlaşmış şu ünlü sözcükle söylersek medyanın. Birtakım gazetelerin yadsınamaz payının yanı sıra asıl suç, görsel ve işitsel medyanın, daha çok televizyonun. Televizyon, tüm kötü güçlerin 60-70 yılda, daha geniş düşünürsek 600-700 yılda yapamadığını 10 yılda yaptı. İnsanları ne söylediğini bilmez, söyleneni anlamaz duruma getirdi.

1. 2. ve 3. sorular yukarıdaki metne göre cevaplandırılacaktır.

1. Bu metinde yazarın yakındığı durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Medyanın insanları eskisinden daha çok etkilediğinden ve bunun önlenemez olduğundan
- B) Diline tam olarak hâkim olamayıp yeri geldiğinde de dilinden şikâyet eden zihniyetin varlığından
- C) Dilin günlük ihtiyaçları ve söylemlerimizi karşılamada her geçen gün daha da yetersiz kaldığından
- D) İnsanların dillerini geliştirmede ve öğrenmede yeterince gayretli olmadığından

2. Bu netinde geçen "-mış gibi yapanlar" ifadesi ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuştukları ana dillerinin gelişmesinde katkıları olmayan insanlar
- B) Televizyonun etki alanına girip de kültürel benliklerini yitirenler
- C) Yaşayışlarında pek yapmadıkları şeyleri yapıyormuş gibi görünmeye çalışanlar
- D) Yabancı dillerden aldıkları sözcükleri, kendi dillerinde ustaca kullananlar

3. Aşağıdakilerden hangisine bu metinden hareketle ulaşamaz?

- A) Medya unsurları doğru kullanılırsa, dilin gelişimine olumlu katkı sağlar.
- B) Bazı insanlar dillerini yetersiz görüp yabancı sözcüklerle düşüncelerini açıklamaya kalkmaktadır.
- C) Medya dilimizin olumsuz etkilenmesinde rol sahibidir.
- D) Dilini etkin kullanamayan insanlar nitelikli düşünme gücüne sahip olamazlar.

Sanatçılar eserlerini yaşadıkları topluma emanet ederek bu dünyadan ayrılırlar. Dünya serüvenlerini noktalamış da olsalar, okuyucularının dilinde, zihninde yaşamaya devam ederler. Yılları aşan eserler, okundukça her defasında yeniden anlamlandırılır ve tarihteki yerini iyice sağlamlaştırır. Büyüdükçe büyür, kökleri iyice toprağın bağıyla kucaklaşır.

4. Bu metinde altı çili ifadeyle söz konusu eserlerin hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Yıllarca değeri kaybolmayan nadir eserlerden olduğu
- B) Eserin gün geçtikçe gelişip sağlamlaştığı
- C) Eserdeki mesajın yıllar sonra ortaya çıktığı
- D) Eserleri yazıldığı döneme göre değerlendirilmesinin önemi

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde insana ait bir özellik doğaya aktarılmıştır?

- A) Sabaha kadar dönüp durdu, bu sessiz gecede.
 B) Yabancı bir kentte yolunu kaybetmiş gibi dolanıyordu.
 C) Bulutlar maviliğini gülüşlerinde biriktiriyordu.
 D) Kendi dilinden müzikleri dinleyerek yoluna devam ediyordu.

İlkbaharı geldi Anadolu'nun.

Silifke'de çiçek açtı nar şimdi.

Her tarafı yeşillendi Bolu'nun,

Sultandağı benek benek kar şimdi.

Eğri yollar yaylaların kuşağı.

Çayır, çimen sevgiler döşeği,

Hora teper Sürmene'nin uşağı,

Dadaşların oynadığı bar şimdi.

6. Bu şiirde kullanılan söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişileştirme
 B) Benzetme
 C) Abartma
 D) Konuşturma

(I) Radyasyon yayan teknolojik ürünlerin insan sağlığına etkileri üzerine bir makale okumuştum.
 (II) Bu makaleye göre en büyük risk grubunu çocuklar oluşturuyor. (III) Çünkü çocukların kafatası, yetişkinlere göre daha incedir ve teknolojik ürünlerin yaydığı radyasyon çocukların beyninde daha ciddi sorunlara neden olmaktadır.
 (IV) Makaleye göre uzun süre bu aletlere maruz kalan insanlarda çeşitli duyu bozukluklarına rastlanmıştır. (V) Bu tarz ürünleri kullanırken daha bilinçli olmakta fayda olduğunu düşünüyorum.

7. Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangilerinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

- A) I. ve II.
 B) II. ve IV.
 C) III. ve IV.
 D) IV. ve V.

1. hepimiz birer
 2. hikâyeci, tiyatrocu olurduk
 3. yazmak sadece
 4. hikâye, roman, tiyatro eseri
 5. olduğu gibi kâğıda dökmek olsaydı
 6. gördüklerimizi ve işittiklerimizi

8. Numaralanmış ifadelerden kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturacak olursa sıralama nasıl olur?

- A) 4-3-6-5-1-2
 B) 3-4-5-1-2-6
 C) 4-6-3-1-5-2
 D) 3-5-4-2-6-1

- I. Sanatçılara da belirlenmiş bu sözcüklerle halkın beğeneceği eserleri oluşturmak düşer.
 II. Bu süreçte bazı sözcükler elenir, bazıları değişime uğrar, bazıları da varlığını korur.
 III. Dil, birlik ve beraberlik unsurları içinde en önemlisidir, demek yanlış olmaz.
 IV. Yenileşme her dilde hiç durmamış ve durmayacak bir süreçtir.
 V. Sözcüklerin gerek atılmasını gerekse yeni şekilleri ile kullanılmasını veya olduğu gibi korunmasını halk belirler.

9. Numaralı cümlelerden anlamlı bir bütün oluşturulursa hangisi cümle dışarıda kalır?

- A) II
 B) III
 C) IV
 D) V

Sanatın insanların yüreğini etkileme gücü vardır. Bu gücü insanların faydasına kullanan sanatçı gerçek sanatçıdır. Çünkü sanatında sanatçının da görevi ---.

10. Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) insanları düşünsel ve duygusal yönden geliştirmektedir.
 B) insan ruhundaki çelişkilerini ortaya çıkarmaktadır.
 C) her insanın kalbine dokunabilmektedir.
 D) gerçeği sanatçı gözüyle yorumlamaktadır.

Büyükşehirde yaşamanın binbir derdi vardır. Bunlardan biri de apartman yaşantısıdır. Apartmanlarda yaşayanların çevreleriyle ilişkileri kesilmiş durumdadır. Yıllarca aynı apartmanda oturup birbirinin adını bilmeyen nice insanlar vardır. Tüm bunların sebebi kalabalıklaşmamız ve yaşam şartlarımızdaki değişikliktir. Ancak bu tarz söylemler kabuğuna çekilmiş insanların davranışlarını haklı göstermez. İnsanların kendini toplumdan uzaklaştırması, onları büyük ölçüde yalnızlığa itmektir.

11. Bu metinde;

- I. Günümüzdeki insanlar iletişim kurmamaya başlamıştır.
- II. Değişen yaşan koşulları insan ilişkilerini de etkilemektedir.
- III. Çevresindekilerle etrafına mesafe koyan insanlar yalnız kalabilirler.
- IV. Şehirleşmenin artması insanları mutsuz etmektedir.

hangisine ulaşamaz?

- A) I B) II C) III D) IV

Yaşamınız boyunca haksızlığa uğramış, birileri tarafından incinmiş, kırılmış olabiliriz. Bu yaşananlar bizden çok şey de götürmüş olabilir. Tepkimizi bunlara karşı kin ve nefret daire-sinde vermeye kalkmamalıyız. Yüreğimizin ve aklımızın bize fısıldadıklarını, vicdan tartımızdan geçirdikten sonra eyleme dökmeliyiz. Eğer tepkimizi bu yolla gösteremiyorsak belki de uğradığımız haksızlık vereceğimiz tepki yanında hafif kalacaktır.

12. Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar her dönem haksızlığa uğrayabilir, önemli olan haksızlığa karşı dik duruştur.
- B) Haksızlığa uğramış insanlar kendi haklarını makul ölçülerde aramalıdır.
- C) İnsanlar haksızlık karşısında akıl ve mantıktan yana hareket etmelidir.
- D) Adaletin olmadığı yerde sorunların çözülme ihtimali yoktur.

Ameliyatın sona ermesini beklerken yaşadığın stres, ameliyata karar verme sürecinde yaşadığın stresten daha az yıpratır insanı.

13. Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ameliyat, insanın sağlığına kavuşmasında gerekli bir uygulama olabilir.
- B) Ameliyat kararlar almak, alınan kararı uygulamaktan daha zordur.
- C) İnsanlar sağlığı için önemli kararlar verebilecek iradeye sahip olmalıdır.
- D) Hayatta verilen bazı kararlar, yaşantımızı baştan aşağı değiştirir.

Dil bilen herkes, nedense çevirmen kabul edilir toplumda. Ancak çeviri kitap okumayı sevenler, bunun hiç de böyle olmadığını bilirler. Çeviri nitelikli bir iştir. Sözcükleri birebir çevirmek, nitelikli eser oluşturmak anlamına gelmez. Çeviri kitapların keyifle okunması ve anlaşılması en temel beklentidir. İşte çevirinin, kaliteli olmasını sağlayan unsurlar, okuma zevki ve eserin anlaşılmasıdır.

14. Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil bilen herkes çevirmenlik yeteneğine sahiptir.
- B) İyi bir çeviri eser yoğun çabanın sonucudur.
- C) Çevirmen, çevirdiği esere kendinden bir şeyler katar.
- D) Başarılı çeviri, yapının anlamsal ve dilsel tadına bağlıdır.

Ölüm korkusu bütün insanlarda önemli bir yer tutar. İnsanların hayatına o kadar işlemiş ki bu korku, edebiyatta da birçok sanatçı ölüm konusunu ve korkusunu işlemiştir. Toplumun görmezden gelmeye çalıştığı bu konu bazı sanatçıların dizelerinde ölümsüz bir hale gelmiştir. Cahit Sıtkı Tarancı, Necip Fazıl Kısakürek, Yahya Kemal Beyatlı gibi sanatçıların eserlerine ölümün anıtını dikmiştir.

15. Bu metnin yazarı, düşünceyi geliştirmek için aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Tanık göstermeye
B) Tanımlamaya
C) Örneklemeye
D) Tartışmaya

16. 17. ve 18. sorular aşağıdaki metne göre cevaplandırılacaktır.

Son iki yüz yıldır, Batı dünyasını fiziksel olarak etkileyen Hint düşüncesinin ve edebiyatının enine boyuna değerlendirilmesi gerekir. Aslında Hindistan çekici bir hayal ülkesidir. Himalaya Dağları ile Asya'dan ayrılır. Bu dağlar sanki sadece coğrafyayı değil, insan yaşayışlarını da birbirinden ayırmıştır. Asya ile Hindistan bölgelerinin hem iklimi hem de kültürleri ciddi manada birbirinden ayrıdır. Asya steplerinin karurucu sıcakları, Hindistan'da görülmez. Himalaya Dağları okyanustan gelen nemi ve bereketi Hindistan'a bağışlayan kollar gibidir. Sıcak, nem, su, ormanlar ve dahası buradaki insanlara sağlanan tembellik deposundan başka bir şey değildir. Yüzyıllardır istilacı toplumların dillerinin, inançlarının ve kültürlerinin buralarda eriyip gitmesi sanki bu sıcak ve rutubetten kaynaklıdır.

16. Bu metinde Hint toplumları ile ilgili hangisine değinilmiştir?

- A) Batı kültürlerini etkilediğine
B) İnanç sistemine
C) Gelişmişlik düzeyine
D) Diğer toplumlarla olan iletişimine

17. Bu metnin anlatımı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişileştirme yapılmıştır.
B) Benzetme yapılmıştır.
C) Çıkarımlarda bulunulmuştur.
D) Deyim kullanılmıştır.

18. Bu metinden hareketle "yüzyıllardır istilacı toplumların dillerinin, inançlarının ve kültürlerinin eriyip gitmesi" ifadesiyle anlatılmak istenen hangisidir?

- A) İstilacı toplumların saldırılarına uğradıkları
B) Müdahalelerle kültürel özelliklerini değiştirdikleri
C) Yabancı öğelerin kalıcı olmadıkları
D) Kendi kültürleri için can verdikleri

19. ve 20. sorular aşağıdaki metne göre cevaplandırılacaktır.

Çınar Okullarında yapılan şiir okuma yarışmasında Aynur, Buse, Cihan, Deniz, Emir ve Funda isimli öğrenciler şiirlerini okumak için sahneye çıkacaktır. Bu altı öğrencinin sahneye çıkışları ile ilgili şunlar bilinmektedir:

- Buse ilk üç içinde performansını ortaya koymuştur.
- Cihan ve Aynur arka arkaya sahneye çıkmıştır ve bu iki isimden hiçbiri son sırada sahneye çıkmamıştır.
- Deniz son sırada şiirini okumuştur.
- Emir şiirini ilk sırada okumuştur.

19. Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) Aynur beşinci sırada sahneye çıkmıştır.
B) Buse ikinci sırada sahneye çıkmıştır.
C) Cihan üçüncü sırada sahneye çıkmamıştır.
D) Funda dördüncü sırada sahneye çıkmamıştır.

20. Buse'nin şiirini ikinci sırada okuduğu biliniyorsa Funda hangi sırada sahneye çıkmış olabilir?

- A) 1
B) 3
C) 4
D) 6

Kadir KAÇAR